

I. Κατάλογοι και μητρώα πραγματογνωμόνων

Κάθε εφετείο και το γαλλικό ανώτατο δικαστήριο αστικών και ποινικών υποθέσεων (Ακυρωτικό Δικαστήριο) τηρεί κατάλογο ή μητρώο πραγματογνωμόνων. Ωστόσο, τα δικαστήρια και οι εισαγγελείς είναι ελεύθεροι να διορίζουν οποιοδήποτε πρόσωπο θεωρείται κατάλληλο και ικανό. Στις περιπτώσεις αυτές πρέπει να αιτιολογούν την επιλογή τους.

Οι κατάλογοι των πραγματογνωμόνων δημοσιεύονται στους ιστότοπους των δικαστηρίων και ιδίως στον ιστότοπο του [Ακυρωτικού Δικαστηρίου](#) και των εφετείων.

Για να εγγραφούν σε κατάλογο δικαστηρίου, οι πραγματογνώμονες πρέπει να πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

να είναι κάτω των 70 ετών. Στην πράξη, ο πραγματογνώμονας πρέπει να είναι ηλικίας μεταξύ 35 και 57-58 ετών για να εγγραφεί σε κατάλογο πραγματογνωμόνων·

να είναι πολίτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης·

να μην έχει προσβάλει την τιμή, την εντιμότητα και τα χρηστά ήθη·

να μην του έχουν επιβληθεί πειθαρχικές ή διοικητικές κυρώσεις συνεπαγόμενες απόλυση, διαγραφή από το μητρώο, έκπτωση, ανάκληση της έγκρισης ή ανάκληση της άδειας·

να μην έχει κηρυχθεί ο ίδιος σε πτώχευση ή να μην του έχει επιβληθεί οποιαδήποτε άλλη κύρωση προβλεπόμενη από τον εμπορικό κώδικα·

να έχει συμπληρώσει ελάχιστη περίοδο σε δραστηριότητα σχετική με την ειδικότητά του·

να μην έχει ασκήσει καμία δραστηριότητα ασυμβίβαστη με την ανεξαρτησία που απαιτείται για την άσκηση δικαστικών (νομικών) πραγματογνωμοσυνών· να έχει ασκήσει την κύρια δραστηριότητά του εντός της περιφέρειας του δικαστηρίου.

Οι πραγματογνώμονες με εξειδίκευση στη μετάφραση οι οποίοι υποβάλλουν αίτηση εγγραφής σε κατάλογο πρωτοδικείου πρέπει να ασκούν το επάγγελμά τους στην περιφέρεια του συγκεκριμένου δικαστηρίου ή να κατοικούν σ' αυτήν την περιφέρεια σε περίπτωση που έχουν ήδη συνταξιοδοτηθεί.

Η αίτηση εγγραφής του πραγματογνώμονα εξετάζεται από τον εισαγγελέα και τους δικαστές του πρωτοδικείου. Η απόφαση εκδίδεται από σώμα δικαστών του εφετείου.

Πριν από την εγγραφή τους, οι πραγματογνώμονες οφείλουν να δώσουν όρκο.

Για να εγγραφούν στον κατάλογο του Ακυρωτικού Δικαστηρίου (εθνικός κατάλογος), είναι απαραίτητο να είναι εγγεγραμμένοι σε κατάλογο εφετείου (περιφερειακός κατάλογος) για τουλάχιστον πέντε έτη.

Κάθε πραγματογνώμονας που έχει εγγραφεί για πρώτη φορά πρέπει να υποβάλει νέα αίτηση για επανεγγραφή μετά από τρία έτη. Από τότε και έπειτα οι πραγματογνώμονες πρέπει να υποβάλλουν νέα αίτηση εγγραφής ανά πενταετία. Η απόφαση για μη επανεγγραφή πραγματογνώμονα πρέπει να αναφέρει τους λόγους της άρνησης και μπορεί να προσβληθεί.

Οι πραγματογνώμονες μπορούν να διαγραφούν από το μητρώο ως συνέπεια πειθαρχικής κύρωσης που επιβάλλεται από το εφετείο και η οποία μπορεί να προσβληθεί.

Υπάρχει κώδικας δεοντολογίας που δημοσιεύθηκε από τη [γαλλική ομοσπονδία πραγματογνωμόνων](#).

II. Προσόντα των πραγματογνωμόνων

Γενικά, οι πραγματογνώμονες πρέπει να διαθέτουν επαρκή προσόντα στο πεδίο ειδικότητάς τους.

Οι πραγματογνώμονες πρέπει να διαθέτουν επαγγελματική πείρα και γνώση των διαδικαστικών κανόνων, ιδίως των κανόνων που εφαρμόζονται στις διαδικασίες πραγματογνωμοσύνης.

Πρέπει να παρακολουθούν συνεχή εκπαίδευση και αυτό ελέγχεται ανά πέντε έτη από τα εφετεία. Η συνεχής εκπαίδευση των πραγματογνωμόνων περιλαμβάνει:

Κατάρτιση στην ειδικότητά τους που παρέχεται από επαγγελματικές οργανώσεις·

Σεμινάρια κατάρτισης σχετικά με τη διεξαγωγή πραγματογνωμοσύνης που παρέχονται από δικαστές και ενώσεις πραγματογνωμόνων.

III. Αμοιβή των πραγματογνωμόνων

Στις ποινικές διαδικασίες, υπάρχει κανονισμός σχετικά με την αμοιβή του πραγματογνώμονα για ορισμένα καθήκοντα που εκτελεί ο πραγματογνώμονας. Σε ορισμένα πεδία ειδικότητας, ο εισαγγελέας ή ο ανακριτής μπορούν να προκηρύξουν πρόσκληση υποβολής προσφορών για την πραγματογνωμοσύνη και να επιλέξουν την πλέον συμφέρουσα προσφορά. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης επωμίζεται, μέσω του προϋπολογισμού για τη δικαιοσύνη, το κόστος της πραγματογνωμοσύνης.

Στις αστικές υποθέσεις, η αμοιβή υπολογίζεται γενικά με βάση τον αριθμό των ωρών που δαπάνησε ο πραγματογνώμονας για την υπόθεση πολλαπλασιαζόμενο επί την ωριαία αμοιβή, στην οποία προστίθενται τα έξοδα και ο ΦΠΑ.

Το Δικαστήριο αποφαινεται επί του ποσού της αμοιβής του πραγματογνώμονα, στο πλαίσιο της κατ' αντιμωλία διαδικασίας, λαμβάνοντας υπόψη κατά πόσον η έκθεση υποβλήθηκε εγκαίρως, την ποιότητα της έκθεσης του πραγματογνώμονα και το επίπεδο επιμέλειας που επέδειξε ο πραγματογνώμονας κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του.

Συνήθως, ο ενάγων καταβάλλει προκαταβολή έναντι της αμοιβής του πραγματογνώμονα. Ωστόσο, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει αμφοτέρους τους διαδίκους να προκαταβάλουν μέρος των εν λόγω εξόδων.

Στην οριστική του απόφαση το δικαστήριο διατάσσει τον ηττηθέντα διάδικο να καταβάλει την αμοιβή του πραγματογνώμονα.

Για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας πραγματογνωμοσύνης προβλέπεται νομική συνδρομή.

IV. Ευθύνη των πραγματογνωμόνων

Ο πραγματογνώμονας υποχρεούται να καλύπτει ενδεχόμενη ευθύνη του μέσω ασφάλισης επαγγελματικής ευθύνης.

Η ασφάλιση καλύπτει την αστική και επαγγελματική ευθύνη του πραγματογνώμονα, συμπεριλαμβανομένων αποστολών σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

V. Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες πραγματογνωμοσύνης

Στις ποινικές υποθέσεις, οι πραγματογνώμονες μπορούν να διορίζονται από τον ανακριτή, τον εισαγγελέα ή από αστυνομικό που έχει την εξουσία προς τούτο (*officier de police judiciaire*: αστυνομικός ο οποίος, σύμφωνα με το γαλλικό δίκαιο, είναι υπεύθυνος για τη διεξαγωγή ποινικών ερευνών και του επιτρέπεται να θέτει υπόπτους υπό κράτηση).

Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, ο πραγματογνώμονας διορίζεται μόνο από το δικαστήριο είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν αιτήσεως διαδίκου.

Στις αστικές διαδικασίες η προκαταρκτική έκθεση πραγματογνωμοσύνης δεν είναι υποχρεωτική, αλλά συνιστάται ένθερμα και συχνά απαιτείται ειδικώς. Ο πραγματογνώμονας καταρτίζει γραπτή τελική έκθεση. Εάν ο πραγματογνώμονας κρίνει αναγκαίο να ζητήσει τη γνώμη τεχνικού που ειδικεύεται σε διαφορετικό πεδίο ειδίκευσης, ο πραγματογνώμονας επισυνάπτει τη γνώμη του τεχνικού στην έκθεση πραγματογνωμοσύνης. Το Δικαστήριο μπορεί να ζητήσει από τον πραγματογνώμονα να καταθέσει κατά την προφορική συζήτηση εάν η έκθεση δεν αποτελεί επαρκή βάση για την έκδοση απόφασης από το Δικαστήριο. Η τελική έκθεση πρέπει να απαντά σε κάθε ερώτηση που τέθηκε από το δικαστήριο και να λαμβάνει υπόψη όλες τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν από τα μέρη στον πραγματογνώμονα κατά τη διάρκεια της διαδικασίας πραγματογνωμοσύνης.

1. Διορισμός πραγματογνώμωνων

Ο τίτλος του πραγματογνώμονα (*expert de justice*) προστατεύεται από το ποινικό δίκαιο. Ο πραγματογνώμονας είναι εγγεγραμμένος σε κατάλογο που τηρείται από τα εφετεία και το Ανώτατο Δικαστήριο.

Στη Γαλλία υπάρχουν 8 000 έως 10 000 δικαστικοί πραγματογνώμονες.

Σε αστικές, εμπορικές και διοικητικές υποθέσεις, μπορούν να διορίζονται πραγματογνώμονες σε προκαταρκτικές ή προδικαστικές διαδικασίες. Το 80 % των διαδικασιών πραγματογνωμοσύνης κινούνται σε τέτοιο προδικαστικό στάδιο.

Το δικαστήριο διορίζει πραγματογνώμονα όταν χρειάζεται κάποια τεχνική εμπειρογνωμοσύνη για την επίλυση της διαφοράς: το δικαστήριο μπορεί να διορίσει πραγματογνώμονα αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αιτήσεως ενός εκ των διαδίκων. Ο δικαστής αποφασίζει ποιος διάδικος θα προκαταβάλει μέρος των εξόδων που θα χρησιμοποιηθεί για την πληρωμή της αμοιβής του πραγματογνώμονα.

Οι διάδικοι μπορούν να προτείνουν πραγματογνώμονα, αλλά πάντοτε το δικαστήριο ή ο εισαγγελέας αποφασίζει ποιος πραγματογνώμονας θα διοριστεί. Εάν δεν υπάρχει ειδική αιτιολογία, ο πραγματογνώμονας πρέπει να επιλέγεται από κατάλογο που καταρτίζει το εφετείο.

Στις αστικές διαδικασίες, οι διάδικοι συμμετέχουν ενεργά στις εργασίες του πραγματογνώμονα. Οφείλουν να συνεργάζονται και να ανταποκρίνονται σε όλες τις απαιτήσεις του πραγματογνώμονα για τη χορήγηση εγγράφων. Μπορούν να θέτουν απευθείας ερωτήσεις στον πραγματογνώμονα κατά τη διάρκεια της συζήτησης κατ' αντιμωλία και να ζητούν από τον πραγματογνώμονα να σχολιάσει τις παρατηρήσεις τους. Οι δυνατότητες αυτές είναι πολύ πιο περιορισμένες στις ποινικές διαδικασίες, στις οποίες ο πραγματογνώμονας εργάζεται εξαρτώμενος απόλυτα από τον δικαστή ή τον εισαγγελέα ο οποίος τον διόρισε.

2. Διαδικασία

Τα κύρια νομικά κείμενα που αφορούν τη δικαστική πραγματογνωμοσύνη στη Γαλλία είναι τα εξής:

Κώδικας Ποινικής Δικονομίας και Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας:

Νόμος 71-498 της 29ης Ιουνίου 1971 περί δικαστικών πραγματογνώμωνων, ο οποίος τροποποιήθηκε αρκετές φορές, ιδίως στις 18 Νοεμβρίου 2016· *Διάταγμα της 23ης Δεκεμβρίου 2004*, που τροποποιήθηκε αρκετές φορές.

Οι πραγματογνώμονες μπορούν να έρχονται σε επαφή με τους διαδίκους κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, αλλά με αυστηρή τήρηση της αρχής της εκατέρωθεν ακρόασης. Εξαιρέσεις προβλέπονται σε περιπτώσεις ιατρικών ή επιχειρηματικών απορρήτων.

Δεν υπάρχει καθορισμένη δομή για τις εκθέσεις των πραγματογνώμωνων, αλλά υπάρχουν πρωτοβουλίες για την κάλυψη αυτού του κενού.

Ωστόσο, στην έκθεση οι πραγματογνώμονες πρέπει:

να παρουσιάζουν λεπτομερώς την επιχειρηματολογία τους·

να προσδιορίζουν τα έγγραφα στα οποία βάσιαν τη γνώμη τους·

να απαντούν στις δηλώσεις των διαδίκων·

να παρέχουν πλήρη κατάλογο των εγγράφων που τους κοινοποιήθηκαν.

Όταν έχει ζητηθεί από το δικαστήριο προκαταρκτική έκθεση, ο πραγματογνώμονας τη διαβιβάζει στους διαδίκους για να λάβει τις δηλώσεις τους.

Στις ποινικές υποθέσεις ο πραγματογνώμονας πρέπει να παρίσταται στο ακροατήριο. Στις αστικές υποθέσεις, το δικαστήριο μπορεί να ζητήσει από τον πραγματογνώμονα να παραστεί στη συζήτηση.

Ο πραγματογνώμονας μπορεί με απόφαση του δικαστηρίου να υποχρεωθεί να συντάξει συμπληρωματική έκθεση, για παράδειγμα, αφού τα μέρη έχουν υποβάλει παρατηρήσεις επί της έκθεσης και έχουν θέσει συμπληρωματικές ερωτήσεις.

Το δικαστήριο ελέγχει την πρόοδο των ερευνών του πραγματογνώμονα. Το καθήκον αυτό ανατίθεται σε ορισμένο δικαστή πρωτοβαθμίου δικαστηρίου.

Οι πληροφορίες που παρουσιάζονται στην παρούσα ενότητα συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο του έργου «Εξεύρεση πραγματογνώμονα» από σημεία επαφής ανά χώρα που επιλέχθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Εμπειρογνωσίας και Εμπειρογνώμωνων (European Expertise & Experts Institute – EEEI).

Τελευταία επικαιροποίηση: 10/09/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.